

การศึกษากับการเป็นพลเมืองโลก ในมุมมองของพระพุทธศาสนา

ความหมายโดยทั่วไปของการศึกษา ก็คือการเป็นเครื่องมือในการสร้างคนให้มีความรู้ เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตที่ดีของตนและเพื่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง ในปัจจุบันการศึกษามุ่งเน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ และการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งหมายถึงการศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการเพิ่มผลผลิตเพื่อสนองความต้องการของสังคม โดยเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ อีกทั้งในปัจจุบันการศึกษายังมุ่งเน้นความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการมีชีวิตที่สะดวกสบาย มีความรวดเร็วมากขึ้น มีขีดความสามารถในการผลิตที่มีปริมาณมากขึ้น มีคุณภาพดีขึ้น ผลิตได้รวดเร็วมากขึ้น เพื่อให้ก้าวทันความต้องการและความเปลี่ยนแปลงของโลก เนื่องจากประเทศต้องการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ เพื่อการแข่งขันกับนานาประเทศในเวทีโลก ซึ่งมีการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น

ในโลกยุคไร้พรมแดนมนุษย์ติดต่อสื่อสาร เคลื่อนย้ายไปมาหาสู่กัน ทำงานร่วมกันอย่างไร้พรมแดน หลายประเทศมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มประชาคมเพิ่มขึ้นตามภูมิภาคต่างๆของโลก มนุษย์จึงต้องการการศึกษาที่ให้ทั้งความรู้ทักษะ ประสบการณ์ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ในมุมมองของพระพุทธศาสนา การศึกษาจึงควรเป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่ล้ำเลิศทั้งทางปัญญาและทั้งทางคุณธรรมจริยธรรม พลเมืองโลกที่ดี จะต้องเป็นผู้ที่พัฒนาตนให้สมบูรณ์ในด้านต่างๆ ตามหลักพุทธศาสนา การศึกษาจึงต้องช่วยให้มนุษย์พัฒนากายให้มีคุณภาพ มนุษย์ต้องพัฒนาจิตใจ โดยมีสติสัมปชัญญะ ใช้สติในการดำเนินชีวิต ทั้งในการแก้ปัญหาและในการตัดสินใจ มนุษย์ยังต้องพัฒนาในด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยมีศีลธรรมเป็นพื้นฐานของชีวิต บุคคลซึ่งยึดถือศีลห้าตามหลักพุทธศาสนาจะเป็นพลเมืองโลกที่ไม่ก่อความเดือดร้อน ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีความรักความเมตตา มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต เข้าใจความเป็นไปของสิ่งต่างๆตามความเป็นจริงโดยเข้าใจถึง ลักษณะ สามัญ 3 ประการของโลก ได้แก่ความไม่จริงยั่งยืนของสิ่งต่างๆ ความขัดแย้ง การไม่ยอมรับในสิ่งต่างๆที่

เกิดขึ้น ที่มีอยู่ หรือที่เป็นไป ทำให้เกิดความทุกข์ และการปราศจากสาระความมีตัวตนของสิ่งต่างๆ จึงควรละวางไม่ยึดติดว่าตนเป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งเมื่อเข้าใจดังนี้มนุษย์จึงสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์ได้ดี ไม่เห็นแก่ตัว แต่เห็นประโยชน์ของผู้อื่น และของส่วนรวมเป็นสำคัญ และมนุษย์ต้องพัฒนาด้านปัญญา โดยเรียนรู้และทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ โดยสามารถศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รู้เหตุรู้ผล คิดอย่างแยบคายตามหลักโยนิโสมนสิการเพื่อพัฒนาความรู้ทั้งความรู้ทั่วไป และความรู้ในวิชาชีพเฉพาะที่ตนเลือกให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง สังคม ประเทศชาติและโลก ในยุคแห่งการแข่งขัน เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและผลประโยชน์ของตนเอง และของหมู่พวกทำให้พลเมืองโลกมุ่งมองแต่ผลประโยชน์เชิงวัตถุและเชิงปริมาณและการเอาชนะหรือการได้เปรียบ โดยละเลยเรื่องของจิตใจที่ต้องการความสงบสุข ในมุมมองของพระพุทธศาสนา การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งยวดในการสร้างมนุษย์ให้เป็นพลเมืองโลกผู้สร้างสันติภาพ การศึกษาจึงควรยึดหลัก คุณธรรมนำความรู้เพื่อสร้างสรรคโลกให้เป็นสถานที่แห่งความสงบสุข เต็มไปด้วยความดีงาม และเต็มไปด้วยพลเมืองที่เก่ง ดี และมีความสุข